

DOFs kritik af forvaltningen af den jagtlige udnyttelse af fuglebestande i Danmark

Danmark har igen og igen været blandt de sidste lande i Europa til at frede en art – eller den sidste, der stadig har jagt – hvorfor man har kunnet sige, at nu hvor alle andre lande har fredet arten, betyder jagten i Danmark ikke noget for flywaybestanden. Det er efter DOFs mening både umoralsk og uacceptabelt. Man bør i stedet tage udgangspunkt i, at hvis vi her i landet fx skyder 15 % af en arts gennemsnitsforekomst i jagttiden i Danmark, så skal alle andre lande på flywayen også kunne skyde 15 % af deres gennemsnitsforekomster, uden at det skader bestanden. Dvs. at hele flywaybestanden skal kunne tåle en afskydning på 15 %. Den franske vandfugleforsker Alain Tamisier kaldte allerede i 1985 en sådan politik for ”parasitic” (Tamisier, A. 1985: Hunting as a key environmental parameter for the Western Palearctic duck populations. *Wildfowl* 36: 95-103).

Vores indignation skal ses på baggrund af, at Danmark ifølge den seneste opgørelse, vi kender til https://www.researchgate.net/publication/268512547_MOOIJ_JH_2005_Protection_and_use_of_waterbirds_in_the_European_Union_-_BeitrJagd-Wildforschung_30_49-76, har den tredjetætteste jægerbestand blandt EU-landene, kun overgået af Malta og Irland, vi har det største antal jagtbare vandfugle, vi ligger langt over alle andre lande i antal skudte vandfugle pr. km² (inkl. udsatte ænder), og vi er nummer to hvad angår skudte vandfugle pr. jæger, kun overgået af Holland.

Hertil kommer, at de samlede jagtlige aktiviteter, dvs. afskydning, skudte fugle, der går tabt, anskudte fugle, der dør timer, dage eller uger senere, anskudte fugle, der lever videre med skader, forstyrrelser, der påvirker fuglenes fouragering negativt, og forstyrrelser, der påvirker fuglenes dag- eller natterastmuligheder negativt – for ikke at nævne den voldsomt forøgede skyhed, som jagten forårsager, og som medfører, at også andre menneskelige aktiviteter kan forstyrre fuglene (se Bilag 1) – også bør medtages i vurderingerne. Det bliver de ikke – på trods af, at AU er helt i front internationalt med effekter bl.a. af forstyrrelser.

Sådan som vi oplever DCE's jagtevalueringer, så forholder de sig stort set udelukkende til antallet af fugle, der falder døde ned fra himlen, når de bliver skudt, dvs. den andel af de ramte fugle, som jægeren tager med hjem og indrapporterer til vildtudbyttestatistikken (det samme gælder pattedyrene). Men det er jo et absolut minimumtal, idet adskillige undersøgelser viser, at det reelle 'dødstal' er i størrelsesordenen 50 % større i form af fugle, jægerne ikke finder, men som dør indenfor timer, dage eller uger.

I den ene afhandling efter den anden med AU-folk som første- eller medforfattere slås det fx fast, at ”the problem remains that the numbers of each species shot each year remains unknown, making it impossible to assess the sustainability of current harvest levels” (Fox et al. 2015. *Ann. Zool. Fennici* 52: 193-220). Samtidig er der 16 arter i Jesper Madsens notat om ”Målsætninger for vildtbestande” fra 2017, hvor der ”muligvis” er en negativ effekt på bestandsniveau af de samlede jagtlige aktiviteter, dvs. når man inddrager alle de andre negative effekter af jagten: tab og lidelser ved anskudninger, fortrængning af fuglene fra vigtige raste- og fourageringsområder pga. jagtlige forstyrrelser, hvor især motorbådsjagt er stærkt forstyrrende, og ikke mindst den jagtinducerede skyhed, som medfører, at alle andre menneskelige aktiviteter forstyrrer meget mere, end de ellers ville have gjort.

Det er fx meget 'lærerigt' at se disse videoer med en fuglekiggers oplevelse af motorbådsjagt ved Asnæs/Røsnæs den 9. januar 2021 (spring annoncerne over, husk at skrue godt op for lyden og få de sidste kommentarer med):

Del 1: https://www.youtube.com/watch?v=_PIwwGtTVvE

Del 2: <https://www.youtube.com/watch?v=rh5Cy5Dlixg>

Del 3: <https://www.youtube.com/watch?v=wfw-mZ8tz8I>

Hans Meltofte

DOF 3. december 2023

Bilag 1: Jagten og den unaturlige skyhed

Jagt er en vigtig livskvalitet for 170.000 danskere, og der er næppe tvivl om, at jagt giver mange mennesker nogle naturoplevelser, som er mere intensive – 'tæt på naturen' – end mange andre friluftaktiviteter.

Samtidig er jagt nok den friluftaktivitet, der påvirker andre menneskers naturoplevelser mest negativt først og fremmest ved at gøre de fleste større dyr og fugle langt mere sky, end de ville have været uden jagt, men også ved at holde mange bestande af pattedyr og fugle nede på reducerede antal. Jagten i Danmark truer ikke nogen dyrearters fortsatte bestaan, men der kunne givetvis være væsentligt større bestanden af en række arter, hvis der ikke blev drevet jagt på dem.

Når synet af et rådyr ifølge flere undersøgelser står øverst på ønskesedlen til danskernes skovtur, uden at det lykkes for ret mange at se andet end en hvid rumpe, der forsvinder i tykningen, så hænger det sammen med de jagtbare vildtbestandes store skyhed.

Det samme gælder de fleste større fuglearter, hvor f.eks. flokke af vandfugle ofte letter på flere hundrede meters afstand fra mennesker. Resultatet er, at fornøjelsen ved oplevelsen af store vandfugleflokke oftest er forbeholdt folk med dyr optik i form af kikkerter og teleskoper. Hertil kommer, at jagten på disse trækfugle i store dele af deres udbredelsesområder givetvis holder bestandene under, hvad levestederne kan bære.

Sådan behøver det ikke at være. I egne af verden, hvor pattedyr og fugle ikke som i Europa har været jaget intensivt i mere end 100 år med knaldende skydevåben, kan man opleve selv store flokke på ned til 20-30 meters afstand. Ja, man behøver i virkeligheden blot besøge en bypark for at se, hvor tillidsfulde mange fugle kan blive, når de ikke jages. – Og tilsvarende opleve voksne og børns begejstring og glæde ved nærkontakten!

Den naturlige – medfødte – flugtafstand hos de fleste større pattedyr og fugle er formentlig nær 'et stenkast' – dvs. 20-30 meter. Denne afstand kan så påvirkes negativt ved beskydning eller positivt ved f.eks. fodring – eller blot ved hyppige møder med fredelige mennesker, som det ses så udpræget f.eks. i Jægersborg Dyrehave (hvor 'reguleringen' foregår yderst diskret bl.a. fra biler). Det er næppe for meget at påstå, at denne dyrehave er danskernes mest benyttede skov netop i kraft af de mange nærkontakter med hjortene.

Bare nogle eksempler: Under et månedlangt ophold som guide på en lodge i Copper River Delta på sydkysten af Alaska så jeg, hvor tillidsfulde de hundredtusinder af rastende vadefugle var. En dag gik min kone og jeg frem mod en tusindtallig flok på en vadeflade. Fuglene løb til side på ca. 20 m afstand, hvorefter vi fortsatte ind i flokken, mens fuglene lukkede cirklen bag os, så vi stod omgivet af ivrigt fouragerende vadefugle med en radius på bare 15-20 meter uden fugle omkring os. I Nordamerika har der ikke været jagt på vadefugle i nu mere end 100 år.

I Bharatpur-reservatet i Indien kan man stå under et træ og se og fotografere ørne sidde kun 10-12 meter over ens hoved. Hinduer skyder som bekendt ikke fugle og andre dyr.

Mange steder i Afrika kan man se store fugle fouragere roligt kun 20-30 meter fra folk, der arbejder i markerne, på samme måde, som storkene herhjemme gjorde i gamle dage. Almindelige mennesker har normalt ikke adgang til skydevåben i Afrika syd for Sahara.

På Grønland letter lomvierne og riderne, når man nærmer sig kolonierne, mens turister på Svalbard kan fotografere fuglene på en-to meters afstand. Gæt selv hvorfor.

Jeg vover den påstand, at jagt ville blive forbudt den dag i morgen, hvis det gik op for befolkningen, hvor voldsomt jagt forringer almindelige menneskers oplevelsesmuligheder i naturen. Vi har blot vænnet os til, at dyr og fugle er sky. Vi tror, at det er naturligt!

Danmarks Jægerforbund kørte for nogle år siden en intensiv kampagne for at få anskydningstillene ned – og med betydelig og prisværdig succes for flere bestandes vedkommende. Men det forandrer ikke meget ved, at der f.eks. næppe er nogen større svømmefugl, der ikke oplever at blive skudt på i løbet af sit liv, eller at være i en flok, der bliver det.

Der er for mig at se ingen tvivl om, at kvaliteten af almindelige danskeres naturoplevelser ville øges markant, hvis der ikke var jagt i Danmark. Omvendt ville mange danskere miste deres kæreste fritidsaktivitet. Der er dog tale om en aktivitet, hvor de få ødelægger en masse for de mange. Alligevel må man anerkende, at jagt spiller en stor rolle for rigtig mange danskere. Men hvor kan der så findes en rimelig balance mellem interesserne? Den balance kan ikke fastsættes objektivt. Den vil ændre sig over tid, fra årti til årti. Jagtintensiteten må over tid (årtier) bringes ned på et anderledes begrænset niveau, og jagt må drives på en sådan måde, at den ikke i den grad øger mange pattedyrs og fugles skyhed.

Et stort skridt i den rigtige retning blev taget med fredningen af de fleste vadefugle først i 1980'erne. Det næste store skridt var oprettelsen af de mange jagt- og forstyrrelsesfrie reservater i løbet af 1990'erne. Men disse tiltag forandrer ikke ved, at jagten i Danmark fortsat er blandt de mest intensive i verden. Vi har f.eks. jagt sammenlagt i 5-6 måneder i vådområder og på havet, hvor man i mange af de amerikanske stater kun har andejagt i omkring 70 dage og tillige med en række andre ganske stramme begrænsninger. At tænke sig, i 'frihedens eget land' har de langt strammere regler for jagt end i Danmark! Så der er lang vej igen, før vi er nede på en jagtintensitet, som er i bedre harmoni med den øvrige befolknings oplevelsesmuligheder.

Hans Meltofte